

**Uchwała Nr XLV/299/2021
Rady Gminy Barciany
z dnia 28 grudnia 2021r.**

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Barciany na 2022r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. : Dz. U z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.) - Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Barciany na 2022 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodnicząca Rady Gminy

W. Małgorzata Kłaczko

Wiesława Małgorzata Kłaczko - Dyjas

Załącznik do Uchwały Nr XLV/299/2021

Rady Gminy Barciany
z dnia 28 grudnia 2021r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
dla Gminy Barciany na 2022 rok**

Wstęp

Realizację zadań wynikających z ustawy z 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu określa się w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Barciany na rok 2022 stanowi odpowiedź na zapisy ww. ustawy, określając lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód wynikających z używania alkoholu. Jest spójny z rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku wydanymi przez PARPA.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymienia 6 szczegółowych zadań, których realizacja powinna być prowadzona zgodnie z art. 4¹ ust. 2 w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną;
- 2) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 3) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 4) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 5) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Stosowane w programie skrótly:

Ustawa – Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GPPiRPA – Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PPPP – Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kętrzynie

GOK – Gminny Ośrodek Kultury w Barcianach

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcianach

Diagnoza problemów alkoholowych w gminie Barciany

W 2021r. przeprowadzono na terenie naszej gminy Diagnozę Profilaktyczną. Niniejsza diagnoza zrealizowana została na zlecenie Gminy Barciany miała na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców. Badania przeprowadzono techniką **CAWI** (*Computer Assisted Web Interviews*). Technika ta polegała na przeprowadzeniu ankiet, które były dostępne online. Badania zostały przeprowadzane w czerwcu 2021 roku. Wzięło w nich udział łącznie **316 osób** (88 dorosłych mieszkańców gminy, 183 uczniów, 45 pracowników instytucji).

Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów występujących w środowisku lokalnym takich jak: uzależnienie od alkoholu, narkotyków, papierosów i e-papierosów oraz problem przemocy i cyberprzemocy, nadmiernego korzystania z Internetu, a także działań profilaktycznych w odniesieniu do opinii dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży oraz pracowników instytucjonalnych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy Barciany, w tym także jakości życia jej mieszkańców.

W diagnozie przeprowadzono Analizę Swot, polegającą na zbadaniu silnych i słabych stron podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami

i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala to oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje nasza gmina. **Mocnymi stronami** naszej gminy są m.in.: funkcjonowanie licznych placówek oświatowych, działalność kulturalno - rekreacyjna GOK, Biblioteki, świetlic wiejskich, Klubu Seniora, działalność licznych organizacji pozarządowych, funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego i Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. **Słabymi stronami** są m.in.: spadek liczby mieszkańców Gminy na przestrzeni ostatnich lat, bezrobocie i alkoholizm stanowiący główny problem wśród rodzin w opinii pracowników instytucji, deklarowanie stosunkowo łatwej dostępności do alkoholu i papierosów przez znaczną część uczniów, niski wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów, wysokie natężenie problemu przemocy rówieśniczej i domowej wśród uczniów. **Szansami** są: aktywizacja społeczna mieszkańców, poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, doradztwo zawodowe w placówkach oświatowych, dostępność do pomocy i informacji w przypadku doświadczania problemu przemocy czy uzależnienia, szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze problemów społecznych. **Zagrożeniami** są: starzejące się społeczeństwo, emigracja zarobkowa młodych i wykształconych osób, dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego, długotrwałe bezrobocie, podejmowanie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, zagrożenie problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży, mała aktywność mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym Gminy, wzrost zjawiska bezrobocia, przemocy i uzależnień spowodowany pandemią COVID-19.

Analizując uzyskane w tym obszarze dane widzimy, że spożywanie alkoholu zadeklarowała zdecydowana większość dorosłych mieszkańców gminy Barciany, tj. 77%. Wśród nich, średnio co druga osoba sięga po niego w sposób okazjonalny, czyli kilka razy w roku (43%). Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne, czy też szkodliwe (kilka razy w tygodniu lub codziennie) po alkohol sięga tylko 1% mieszkańców Gminy. Wzrost spożycia alkoholu podczas trwającej sytuacji epidemiologicznej zadeklarowało 10% badanych. Badanie wykazało występujący na terenie Gminy problem wykonywania obowiązków służbowych pod wpływem alkoholu (4 % badanych), prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu (1 % badanych), spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (1 %), warto zwrócić uwagę na to, że świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie swojej miejscowości w ciągu ostatnich 12 miesięcy był średnio co trzeci respondent, tj. 37%.

Uzyskane w procesie badawczym odpowiedzi uczniów ze szkół znajdujących się na terenie gminy Barciany pokazują, że po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnął średnio co czwarty uczeń biorący udział w badaniu, tj. 25%. Z przeprowadzonego badania dowiadujemy się również, że spośród uczniów, którzy pili alkohol, część spożywała go jednokrotnie (11%) lub kilka razy (8%). Do wielokrotnego spożywania alkoholu przyznało się 2% ankietowanych, natomiast 4% uczniów spożywa go regularnie.

Niepokojące jest to, że 17% respondentów sięgnęło po alkohol więcej niż 2 razy w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. W trakcie okresu izolacji, spowodowanego pandemią COVID-19, blisko co piąty uczeń przyznał, że częściej sięgał po alkohol (22% spośród tych, którzy spożywali alkohol). Z przeprowadzonego badania wyłania się obraz wczesnej inicjacji alkoholowej, 54% ankietowanych przyznało, że sięgnęło po alkohol w wieku 10-13 lat (spośród tych, którzy spożywali alkohol), a 17% miało wówczas mniej niż 10 lat. Najpopularniejszym wśród uczniów rodzajem spożywanego alkoholu okazało się piwo – piło je większość badanych (82% spośród tych, którzy spożywali alkohol). Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia znalazła się wódka – spożywał ją co trzeci ankietowany mający za sobą inicjację alkoholową. Przeprowadzone badanie pozwoliło zweryfikować również okoliczności otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość młodych mieszkańców Gminy miało kontakt z alkoholem, ponieważ zostało nim poczęstowanych przez inne osoby (38%), albo dostało go do spróbowania od rodziców (24%).

Cele strategiczne i narzędzia do realizacji Programu

Główny cel

Głównym celem Programu jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy Barciany poprzez przeciwdziałanie uzależnieniu od alkoholu, redukcję szkód wywołanych spożyciem alkoholu, poprawę sytuacji rodzin z problemem alkoholowym, wspieranie lokalnego systemu pomocy dla ofiar przemocy, a także zwiększenie bezpieczeństwa na terenie gminy.

Cele szczegółowe

1. Profilaktyka i prewencja

- a) przeciwdziałanie wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży;
- b) zwiększenie asertywności dzieci i młodzieży, rozwinięcie umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych, w szczególności gdy dochodzi do prób częstowania alkoholem, papierosami;
- c) rozpowszechnianie wiedzy na temat szkodliwości nadmiernego spożycia alkoholu z uwzględnieniem m.in. kobiet w ciąży;
- d) wspieranie działań przyczyniających się do przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców;
- e) zapobieganie nietrzeźwości w miejscach publicznych oraz respektowanie przez sprzedawców napojów alkoholowych postanowień Ustawy o wychowaniu w trzeźwości, intensyfikacja działań związanych z odmową sprzedaży alkoholu i papierosów osobom poniżej 18. roku życia;
- f) kreowanie alternatywnych form spędzania czasu, a także promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia;

- g) wspieranie oddziaływań wychowawczych rodziny i szkoły poprzez zwiększanie umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli;
- h) przeprowadzenie kampanii informacyjnej, dotyczącej przeciwdziałania negatywnym skutkom zdrowotnym, społecznym i prawnym, wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia;
- i) przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami;
- j) kontynuowanie ścisłej współpracy z Policją, m.in w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm;
- k) podjęcie działań skierowanych zarówno do pracodawców jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych podejmowania pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji;
- l) przeprowadzenie kampanii informującej dotyczącej skutków picia w ciąży, zapoznającej mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego oraz uświadamiającej kobiety w ciąży o konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu;
- ł) zintegrowanie działań profilaktycznych (młodzież, rodzice, wychowawcy, wsparcie finansowe i merytoryczne programów profilaktycznych adresowanych do wszystkich zainteresowanych równocześnie: młodzieży, rodziców i nauczycieli).

2. Wsparcie terapeutyczne i ograniczanie negatywnego wpływu alkoholu na zdrowie

- a) zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej i pedagogicznej dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych;
- b) motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia i kontynuacji leczenia odwykowego;
- c) przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez wsparcie ofiar przemocy i zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, a także podniesienie wiedzy w zakresie radzenia sobie z tym zjawiskiem.

Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołana Zarządzeniem Wójta Gminy Barciany nr 96/2019 z dnia 22 lipca 2019 r.

2. Instytucje, służby, stowarzyszenia, szkoły, osoby prawne i nieposiadające osobowości prawnej, osoby fizyczne podejmujące działania w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy.

Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Źródłem finansowania zadań GPPiRPA są środki przyznane przez Radę Gminy Barciany w drodze uchwały budżetowej, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zasady wynagradzania za pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Barcianach

Wynagrodzenie przysługuje członkom Komisji za uczestnictwo i pracę w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i zespołów problemowych w wysokości ryczałtowej:

1. Przewodniczący Komisji – 300,00 zł brutto miesięcznie.
2. Wiceprzewodniczący Komisji – 290,00 zł brutto miesięcznie.
3. Członkowie Komisji – 240,00 zł brutto miesięcznie.

ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadania ustawowe	Realizacja zadania	Realizator	Termin realizacji
Zwiększenie dostępności pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie.	1. Finansowanie psychologa, psychoterapeuty, terapeuty ds. uzależnień dla osób/rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie.	GKRPA	Cały rok
	2. Prowadzenie rozmów motywacyjnych z osobami zgłoszonymi na leczenie.	GKRPA	
	3. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe. Prowadzenie stosownej korespondencji z sądem.	GKRPA	

<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p>	<p>1. Prowadzenie i dofinansowanie Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p> <p>2. Prowadzenie poradnictwa i konsultacji oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe, przemoc w rodzinie.</p>	<p>GKRPA</p> <p>GKRPA</p>	<p>Cały rok</p>
<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży</p>	<p>1. Dofinansowanie realizacji na terenie placówek oświatowych programów, warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży</p> <p>2. Organizowanie i dofinansowanie szkoleń i warsztatów specjalistycznych z zakresu pracy z dziećmi i młodzieżą organizowanych dla pedagogów, nauczycieli, którzy deklarują gotowość podjęcia pracy profilaktycznej - rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć.</p> <p>3. Współorganizowanie oraz dofinansowywanie działań profilaktycznych polegających na organizowaniu lokalnych imprez dla dzieci i młodzieży promujących idee abstynencji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie działalności liderów młodzieżowych - dofinansowanie imprez promujących bezalkoholowy styl życia skierowanych do dzieci i młodzieży - promowanie bezalkoholowego trybu życia - poprzez dofinansowywanie różnego rodzaju spotkań profilaktycznych i edukujących mających pomóc rozwijać pożądane osobiste 	<p>Stowarzyszenia. Szoły podstawowe GKRPA</p> <p>Szoły podstawowe, GKRPA</p> <p>GKRPA</p>	<p>Cały rok</p>

	<p>zainteresowania dla różnych środowisk, głównie młodzieżowych.</p> <p>4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych o tematyce profilaktyki uzależnień, zmierzających do zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży na terenach pozaszkolnych.</p> <p>5. Prowadzenie działalności edukacyjnej, informowanie społeczeństwa na temat działań profilaktycznych i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podejmowanych na terenie gminy Barciany</p>	<p>GKRPA</p> <p>GKRPA</p>	
<p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń oraz osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</p>	<p>1. Dofinansowywanie i organizacja różnych form wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.</p> <p>2. Dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych i klubów sportowych realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.</p>	<p>GKRPA, GOK</p> <p>GKRPA, GOK</p>	<p>Cały rok</p>
<p>Inne</p>	<p>1. Kontrola:</p> <p>a) realizacji programów i działań profilaktycznych dofinansowywanych przez GKRPA,</p> <p>b) punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z art. 13 ust.2 oraz art. 15 ust.1 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.</p> <p>2. Zakup materiałów/gadżetów tematycznych związanych z profilaktyką oraz z problematyką uzależnień.</p> <p>3. Podnoszenie kwalifikacji członków komisji oraz osób</p>	<p>GKRPA</p> <p>GKRPA</p> <p>GKRPA</p>	<p>Cały rok</p>

	współpracujących, poprzez udział w szkoleniach 4. Inne zadania wykonane w ciągu roku.	GKRPA	
--	--	-------	--